

maashorst

 Stantec

**Aanvullend soortenonderzoek
Hoogveld Zuid, Uden**

idverde
Advies

COLOFON

Aanvullend soortenonderzoek Hoogveld Zuid Uden, Gemeente Maashorst

OPDRACHTNEMER	idverde Advies Willemsplein 2-4 5211 AK 's-Hertogenbosch T 073 205 11 00 E [REDACTED]@idverde.nl
OPGESTELD DOOR VRIJGEGEVEN DOOR	[REDACTED] [REDACTED]
OPDRACHTGEVER	Stantec B.V. Hoevestein 20B 4903 SC Oosterhout t.a.v. [REDACTED] [REDACTED]
PROJECTNUMMER	722220024
STATUS	Concept
VERSIE	1.0
DATUM	19-9-2022

In deze rapportage is gebruik gemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Op deze gegevens rusten auteursrechten. Het schriftelijk of digitaal delen of publiceren van (een deel van) de gegevens uit de NDFF is niet toegestaan zonder toestemming van BJJ12, uitgezonderd aan bevoegd gezag in het kader van een vrijstellings- of ontheffingsprocedure of voor intern gebruik van de opdrachtgever voor de duur van het betreffende project.

idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van idverde Advies bv. De opdrachtgever vrijwaart idverde Advies bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. idverde Advies bv is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij goed op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij daarnaast onze onderzoekskwaliteit. Omdat ecologisch (veld)onderzoek een momentopname is, kan aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. idverde Advies bv is niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
1. INLEIDING	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Afbakening onderzoek	5
1.3 Leeswijzer	5
2. ONDERZOEKSMETHODE	6
2.1 Kleine marterachtigen (en das)	6
2.2 Buizerd	7
2.3 Steenuil	8
2.4 Teunisbloempijlstaart	8
3. ONDERZOEKRESULTATEN	10
3.1 Samenvatting quickscan	10
3.2 Kleine marters (en das)	11
3.3 Buizerd	12
3.4 Steenuil	12
3.5 Teunisbloempijlstaart	12
3.6 Totaal resultaten aanvullend onderzoek	13
4. CONCLUSIE EN ADVIES	14
5. LITERATUURLIJST	16
BIJLAGE 1. MEMO GEBRUIK KUNSTNESTEN BUIZERD	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Maashorst is voornemens om het gebied Hoogveld Zuid te ontwikkelen. De ontwikkeling betreft een bedrijventerrein aan de Venstraat te Uden.

Ruimtelijke ingrepen, zoals de voorgenomen inrichtingswerkzaamheden, kunnen (negatieve) effecten hebben op beschermde flora en fauna. Indien dergelijke soorten aanwezig zijn, worden door de voorgenomen ingreep mogelijk verbodsbepalingen van het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming overtreden. Door middel van een effectenanalyse moet worden onderzocht op welke wijze sprake is van negatieve effecten en hoe deze kunnen worden voorkomen of dat het noodzakelijk is om een ontheffing aan te vragen voor de voorgenomen werkzaamheden.

Om na te gaan of dit voor het voorgenomen plan het geval is, is door idverde een quickscan (rapportnummer 722220024) in het kader van de soortbescherming binnen de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Uit deze quickscan is naar voren gekomen dat aanvullend onderzoek naar beschermde soorten nodig is. Voorliggend rapport beschrijft de resultaten van het aanvullend onderzoek en de mogelijkheden om de voorgenomen werkzaamheden in overeenstemming met het onderdeel soortenbescherming binnen de Wet natuurbescherming uit te voeren.

Afbeelding 1.1 Het plangebied (oranje omkaderd) aan de Venstraat te Uden (Bron: Pdok).

Op basis van de resultaten van de quickscan soortbescherming is naar de volgende soorten aanvullend onderzoek verricht:

Soort(groep)	Ingreep verstorend	Voorwaarden en/of maatregelen
Grondgebonden zoogdieren	mogelijk	Uitvoeren aanvullend onderzoek conform handreiking kleine marterachtigen Noord-Brabant
Jaarrond beschermde nesten	Ja	Uitvoeren aanvullend onderzoek naar buizerd en steenuil conform kennisdocumenten BIJ12 voor buizerd en steenuil
Ongewervelden	Mogelijk	Uitvoeren aanvullend onderzoek naar teunisbloempijlstaart conform stappenplan monitoring teunisbloempijlstaart Vlinderstichting

1.2 Afbakening onderzoek

Afbakening van het onderzoek

De Wet natuurbescherming (Wnb) beschermt naast soorten, ook natuurgebieden en houtopstanden. Het plangebied ligt op 18,85 km afstand van het Natura 2000-gebied Oefelter Meent. Dit gebied is beschermd onder het gebiedsbeschermingsdeel van de Wnb. Door de grote afstand is een uitgebreide aanvullende toetsing van het onderdeel gebiedsbescherming niet noodzakelijk en daarom niet opgenomen in deze rapportage.

Het plangebied valt buiten de bebouwde kom in het kader van houtopstanden. Het onderdeel houtopstanden van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 4) is daardoor mogelijk aan de orde wanneer binnen de voorgenomen ontwikkeling houtopstanden worden verwijderd. Echter worden er geen houtopstanden verwijderd welke vallen binnen het betreffende onderdeel van de Wet natuurbescherming. De betreffende te vellen bomen vervullen een rol als eenrijige beplanting langs landbouwgronden (artikel 4.1 f., lid 3) dan wel betreft het dunnen van een houtopstand (artikel 4.1 g.)

Naast de Wet natuurbescherming kan natuur ook onder de planologische gebiedsbescherming vallen: het Natuur Netwerk Brabant (NNB). Doordat het plangebied volledig buiten het NNB valt kan op voorhand worden uitgesloten dat er aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van de NNB-gebieden plaatsvindt. Het onderdeel planologische gebiedsbescherming hoeft dan ook niet verder getoetst te worden.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de onderzoeksmethode beschreven. In hoofdstuk 3 zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd en in hoofdstuk 4 zijn de conclusie en het advies beschreven. Tot slot is de geraadpleegde literatuur in hoofdstuk 5 opgenomen.

2. Onderzoeksmethode

De quickscan betreft een verkenning die bestaat uit een bronnenonderzoek en een veldbezoek. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek, wordt aanvullend onderzoek noodzakelijk geacht voor kleine marterachtigen (en das), buizerd, steenuil en teunisbloempijstaart. Hieronder is per soort(groep) de werkwijze toegelicht.

2.1 Kleine marterachtigen (en das)

Kleine marterachtigen

Voor het onderzoek naar kleine marterachtigen is gebruik gemaakt van de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Hierbij zijn de stappen uit de handreiking (paragraaf 3.2 t/m 3.4) doorlopen:

Stap 1) Habitatgeschiktheid bepalen;

Stap 2) Nader veldonderzoek;

Stap 3) Onderbouwing van de effecten en uitwerken van maatregelen.

Stap 1 Habitatgeschiktheid bepalen

In stap 1 is onderzocht of het aannemelijk is dat er kleine marters aanwezig zijn in het plangebied. Op basis van bekende gegevens uit het bronnenonderzoek en een verkennend veldonderzoek is het gebied als potentieel geschikt beoordeeld. Van steenmarter is het voorkomen bekend. Hermelijn en wezel kunnen niet worden uitgesloten. Op basis van het onderzoek in stap 1 is een kaart gemaakt met daarop de geschikte structuren binnen het plangebied.

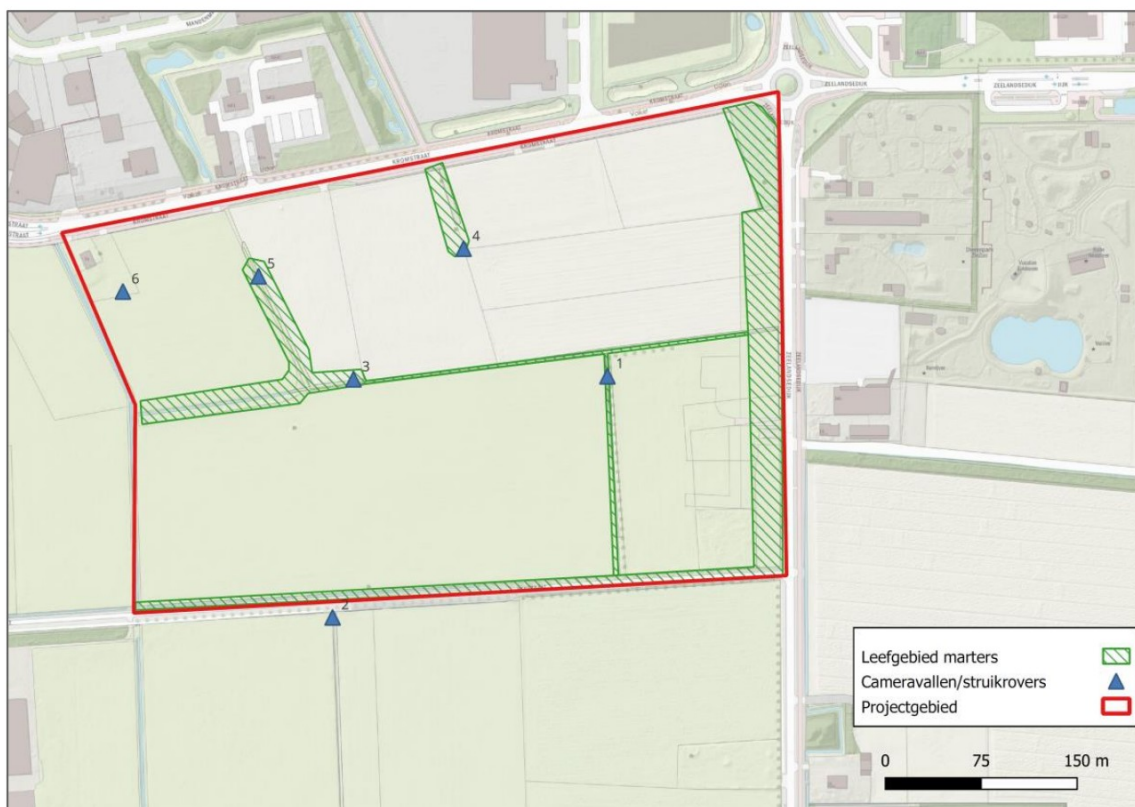
Van het totale plangebied van circa 19 hectare is 2,1 hectare geschikt als leefgebied (dekking, verbinding en in mindere mate rustplaatsen) voor kleine marters.

Stap 2 Nader veldonderzoek

Vanwege de grootte van het plangebied zijn 3 (1, 2 en 6, zie afbeelding 2.1) zogenaamde struikrover-cameravallen en 3 reguliere cameravallen (3, 4 en 5) in het plangebied uitgezet. Dit is conform de Handreiking kleine marters. In deze handreiking is aangeduid hoeveel camera's geplaatst moeten worden in verhouding tot de grootte van het onderzoeksgebied. Hierbij wordt opgemerkt dat de struikrovers de marterboxen vervangen. Het is namelijk bekend dat hermelijn en wezel open ruimtes vermijden en daarom onderzoek met de marterbox een hogere trefkans heeft. Echter wordt dit bij de **struikrover** ondervangen door het plaatsen van de cameraval in een half-open buis met lokmiddel (sardines) waardoor met de struikrover alle soorten marters worden vastgelegd op cameravallen. Door het lokmiddel is het individu geneigd om met zijn kop op ooghoogte te komen met de camera.

De struikrovers en cameravallen zijn geplaatst op 8 juni 2022 en opgehaald op 21 juli 2022 en hebben daarmee 6 weken en 1 dag in het veld gestaan. Dit valt conform de handreiking binnen de actieve periode van de kleine marterachtigen (15 maart t/m 1 september) en wordt als voldoende tijdspanne gezien om de aan- of afwezigheid vast te stellen of uit te kunnen sluiten.

Stap 3 is nader uitgewerkt in hoofdstuk 4 bij het advies.

Afbeelding 2.1 Locaties cameraonderzoek (1, 2 en 6 betreft type struikrover en 3, 4 en 5 betreft reguliere cameravallen)

2.2 Buizerd

Uit de quickscan blijkt het voorkomen van een buizerdnest in het plangebied. Tijdens het broedseizoen is met een gerichte inventarisatie broedactiviteit vastgesteld op de bekende nestlocatie. Er zijn geen andere nesten van buizerd aangetroffen.

Tabel 2.3. Onderzoekperioden te onderzoeken soorten in overeenstemming met de soortenprotocollen

Datum	Tijd	Waarnemer	Weersomstandigheden	Type veldwerk
23/2/2022	8:00-9:00 uur	██████████	Droog, half bewolkt, 2 graden C, 2 Bft	Monitoring nestactiviteit

2.3 Steenuil

Op basis van de uitkomsten van het bron- en veldonderzoek is het voorkomen van 2 nesten van steenuil vastgesteld ten oosten van het plangebied. Om de aan- of afwezigheid van steenuil vast te stellen is conform het kennisdocument steenuil in de periode van 1 februari t/m 30 april met 3 veldbezoeken de aanwezigheid van steenuil onderzocht waarbij tussen het eerste en laatste bezoek minimaal 1 maand zit.

Tabel 2.2. Onderzoekperiodes te onderzoeken soorten in overeenstemming met de soortenprotocollen

Datum	Tijd	Waarnemer	Weersomstandigheden	Type veldwerk
23/2/2022	6:00-8:00 uur	[REDACTED]	Droog, half bewolkt, 2 graden C, 2 Bft	Onderzoek in gebruik zijnde leefgebied steenuil
01/3/2022	18:50-22:00 uur	[REDACTED]	Droog, licht bewolkt, 6 graden C, 2 Bft	O Onderzoek in gebruik zijnde leefgebied steenuil
24/3/2022	19:30-21:30 uur	[REDACTED]	Droog, licht bewolkt, 14 graden C, 1 Bft	Onderzoek in gebruik zijnde leefgebied steenuil

2.4 Teunisbloempijlstaart

Op basis van NDFG-gegevens is het voorkomen van teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*) vastgesteld. Deze soort is beschermd onder de habitatrictlijn (bijlage IV).

De teunisbloempijlstaart breidt zich in Nederland de laatste jaren steeds verder uit. Vanaf 1996 wordt de soort met regelmaat waargenomen, maar tegenwoordig is de soort te vinden in het hele zuidoostelijke deel van Nederland. Waarschijnlijk heeft de snelle uitbreiding te maken met het mobiele karakter van de soort, in combinatie met klimaatopwarming. Door dit mobiele karakter is het lastig om aan de hand van een waarneming van een imago vast te stellen of een gebied ook daadwerkelijk geschikt leefgebied vormt voor de soort. Daarnaast worden imago's veel minder vaak waargenomen dan rupsen.

Als waardplanten worden harig wilgenroosje (*Epilobium hirsutum*), basterdwederik (*Epilobium spec.*), teunisbloem (*Oenothera spec.*) en grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*) beschreven. Al deze waardplanten groeien in ruigtevegetaties. Het harig wilgenroosje en de grote kattenstaart meer in nattere ruigten terwijl de (middelste) teunisbloem meer op kalrijkere en drogere ruigten groeit. De voorkeur van de teunisbloempijlstaart gaat voornamelijk uit naar (harig) wilgenroosje en verschillende soorten basterdwederik.

Binnen het plangebied bevindt zich een vochtige ruigtestrook direct langs de Zeelandsedijk. Hier is in het verleden teunisbloempijlstaart aangetroffen. Op deze locatie zijn in de vochtiger delen de waardplanten grote kattenstaart en basterdwederik aangetroffen. Op de drogere delen is tevens teunisbloem spec. aanwezig. In deze strook zijn veelvuldig sporen aangetroffen van crossmotoren.

Om vast te stellen of teunisbloempijlstaart daadwerkelijk aanwezig is in het plangebied is het 'stappenplan gestandaardiseerde monitoring **teunisbloempijlstaart**' gevolgd. In afwijking op het stappenplan is geen gebruik gemaakt van de app Butterflycount. Het stappenplan bestaat uit soortspecifieke 15-minutentellingen in de periode half juni – begin augustus gericht op rupsen, vraatsporen of uitwerpselen van rupsen op en nabij de waardplanten en eventueel vliegende imago's. Er is geen minimum of maximum aantal bezoeken benoemd in het stappenplan.

Tabel 2.3. Onderzoekperioden te onderzoeken soorten in overeenstemming met de soortenprotocollen

Datum	Tijd	Waarnemer	Weersomstandigheden	Type veldwerk
1/7/2022	14:00- 14:30 uur	██████████	Droog, licht bewolkt, 20 graden C, 1 Bft	(sporen van) rupsen op waardplanten en vliegende imago's
21/7/2022	15:00- 15:30 uur	██████████	Droog, bewolkt, 18 graden C, 1 Bft	(sporen van) rupsen op waardplanten en vliegende imago's

3. Onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk zijn de onderzoeksresultaten weergegeven. Allereerst is een samenvatting van de quickscan opgenomen. Vervolgens zijn de resultaten van het aanvullend onderzoek naar kleine marters, das, buizerd, steenuil en teunisbloempijlstaart beschreven.

3.1 Samenvatting quickscan

Ten behoeve van de quickscan is een bureaustudie en een verkennend veldonderzoek uitgevoerd. De bureaustudie en het oriënterend veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Voor de soortgroepen beschermde vaatplanten, vissen, reptielen en amfibieën zijn negatieve effecten uitgesloten.

Voor vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, ongewervelden en broedvogels kan niet zondermeer worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden. Voor deze soortgroepen moeten voorzorgsmaatregelen of vervolgstappen worden genomen.

Tabel 3.1 Samenvatting van effecten, mogelijke vervolgstappen en voorgestelde maatregelen per soortgroep en beschermingsniveau.

Soort(groep)	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffing nodig?	Voorwaarden en/of maatregelen
Soortbescherming				
<i>Vaatplanten</i>	Nee	Nee	Nee	Rekening houden met zorgplicht
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>	Mogelijk	kleine marterachtigen	Mogelijk	Uitvoeren aanvullend onderzoek conform handreiking kleine marterachtigen Noord-Brabant
<i>Vleermuizen</i>	Mogelijk door toename lichtverstoring	Nee	Nee, indien gehandeld wordt naar de voorwaarden	Rekening houden met toekomstige verlichting
<i>Jaarrond beschermde nesten</i>	Ja	Ja	Mogelijk	Uitvoeren aanvullend onderzoek naar buizerd en steenuil
<i>Overige broedvogels</i>	Mogelijk, indien in de broedperiode werkzaamheden worden uitgevoerd	Nee	Nee	Rekening houden met broedseizoen, zie verder onder mitigerende maatregelen
<i>Amfibieën / reptielen</i>	Mogelijk algemeen voorkomende soorten	Nee	Nee	Rekening houden met zorgplicht
<i>Vissen</i>	Nee	Nee	Nee	Geen permanent oppervlaktewater aanwezig dus n.v.t.
<i>Ongewervelden</i>	Mogelijk	Teunisbloempijlstaart	Mogelijk	Uitvoeren aanvullend onderzoek naar teunisbloempijlstaart
<i>Invasieve exoten</i>	Nee	Nee	Nee	Voorkomen verspreiding

3.2 Kleine marters (en das)

Uit het onderzoek met de cameravallen blijkt het voorkomen van das in het gebied en wezel net buiten het plangebied. Beide soorten zijn vastgelegd op camerabeelden gemaakt met de struikrover. Overige kleine marters (hermelijn, bunzing en steen- en boomarter) zijn niet vastgesteld. Uit eerder uitgevoerd onderzoek blijkt in het projectgebied tevens het voorkomen van steenarter.

Tijdens het ophalen van de cameravallen op 21 juli 2022 is aan de oostzijde van het projectgebied een nieuwe vluchtpijp van das aangetroffen.

Overige waarnemingen op de camera's betref algemeen voorkomende muizen zoals rosse woelmuis, veldmuis en bosspitsmuis.

Tabel 3.2 Resultaten camera onderzoek 8-6 t/m 21-7 2022

Camera-nummer	Cameratype	Aangetroffen soorten	Datum	Opmerkingen
1	Struikrover	Das	10-6-2022	1 vluchtpijp das direct ten oosten van camera 1 aangetroffen
2	Struikrover	Wezel	26-6-2022 13-7-2022	Camera net buiten projectgebied
3	Regulier	-	-	-
4	Regulier	-	-	-
5	Regulier	-	-	-
6	Struikrover	Egel Kraaiachtige	05-07-2022 18-7-2022	-

Afbeelding 3.1 Das op camera 1

Afbeelding 3.2 Wezel op camera 2

3.3 Buizerd

Tijdens het onderzoek is nestactiviteit van buizerd vastgesteld. Gedurende de latere bezoeken ten behoeve van overige soorten is 1 jonge buizerd op de horst gezien.

Het plangebied valt binnen 1 territoria van buizerd. Dit fungeert zowel als vaste rust- en verblijfplaats als mede gedeeltelijk jachtgebied.

Afbeelding 3.2 Nest buizerd(cirkel) met silhouet van rug jonge buizerd (pijl)

3.4 Steenuil

Tijdens het onderzoek is op 24 maart 2022 een jagend exemplaar van steenuil gezien. Binnen het plangebied. Daarnaast is ten noordwesten een koppel steenuilen vastgesteld op basis van roepen. De nestlocatie lag dusdanig ver van het plangebied en achter woningen waardoor de exacte nestlocatie niet is vastgesteld. Tijdens de eerste 2 veldonderzoeken zijn geen steenuilen waargenomen.

Het plangebied wordt in beperkte mate gebruikt als jachtgebied door tenminste 1 koppel steenuil.

3.5 Teunisbloempijlstaart

In afbeelding 3.3 is een puntwaarneming van teunisbloempijlstaart vanuit de NDFF opgenomen en is potentieel leefgebied op basis van veldonderzoek weergegeven. Tijdens het onderzoek zijn gedurende het veldwerk geen teunisbloempijlstaarten (rupsen of imago's) aangetroffen.

3.6 Totaal resultaten aanvullend onderzoek

Onderstaande afbeelding geeft een totaaloverzicht van de resultaten van het aanvullend onderzoek.

Afbeelding 3.3 resultaten aanvullend onderzoek

4. Conclusie en advies

In dit hoofdstuk is de conclusie en het advies opgenomen. Aangegeven is of sprake kan zijn van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om overtreding te voorkomen, of dat aanvullend onderzoek en/of mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn. Indien een ontheffing noodzakelijk is, wordt dit aangegeven.

Kleine marterachtigen, steenmarter en das

- In het plangebied, maar ook daarbuiten bevinden zich diverse geschikte migratieroutes voor kleine marterachtigen, steenmarter en das tussen verblijfplaatsen en geschikt foerageergebied.
- Van das is tevens een vluchtpijp aangetroffen aan de rand van het projectgebied. Gezien de geringe breedte en de leeftijdsopbouw van de van de houtachtige beplanting worden geen of nauwelijks geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor kleine marters en steenmarter verwacht.
- De meest geschikte structuur ten behoeve van migratie van kleine marters bevindt zich ten zuiden net buiten het plangebied. Dit betreft een ondiepe droogstaande sloot met dekking van braamstruweel en ruigte.

Bij de voorgenomen werkzaamheden verdwijnen mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen maar voornamelijk migratieroutes van kleine marterachtigen, steenmarter en / of das. De genoemde soorten worden beschermd onder 'Overige soorten' in de Wnb. Dit leidt tot overtreding van verbodsartikel 3.10 van de Wnb. Dit verbodsartikel houdt in dat het verboden is om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.

Voor het (tijdelijk) opheffen van de migratieroute en het permanent opheffen van de vluchtpijp van das dient een ontheffing te worden aangevraagd. Daarvoor dient een activiteitenplan te worden opgesteld met daarin; het maatschappelijk belang van de ontwikkeling, gunstige staat van instandhouding en compenserende en mitigerende maatregelen.

Compenserende maatregelen voor kleine marters, steenmarter en das betreft:

- Inrichten van groene corridors bestaande uit houtwallen, takkenrillen en nestmogelijkheden;
- Ten behoeve van das worden in en rondom de gemeente Uden diverse inrichtingsmaatregelen getroffen. Voor het opheffen van de enkele vluchtpijp aan de rand van het projectgebied wordt, mede gelet op de zeer gunstige staat van instandhouding, niet noodzakelijk geacht binnen de geplande ontwikkeling.

Buizerd

- Tijdens het veldwerk is een in gebruik zijnde buizerdhorst aangetroffen, een soort waarvan het nest jaarrond beschermd is onder categorie 4. De horst bevindt zich in een afgestorven berk waarbij de stabiliteit van de betreffende boom reeds verminderd is. Binnen de geplande ontwikkeling komt de horst te vervallen.

Bij de voorgenomen werkzaamheden verdwijnt een horst van buizerd. De genoemde soort wordt beschermd onder de 'Vogelrichtlijn'. Dit leidt tot overtreding van verbodsartikel 3.1 van de Wnb. Dit verbodsartikel houdt in dat het verboden is om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vogels te beschadigen of te vernielen.

Op basis van expert judgement (Buijs Eco Consult B.V. zie memo in bijlage 1 en telefonisch overleg tussen [REDACTED] en [REDACTED] blijkt dat onder bepaalde voorwaarden de buizerd kunstnesten accepteert als nieuwe nestlocatie. De volgende voorwaarden zijn hierbij van toepassing:

- Aanbieden van 2 kunstnesten (type RK BU 01, VivaraPro) per verwijderde buizerdhorst bij voorkeur binnen 100 meter van de bestaande horst;
- Horstboom verwijderen om de buizerd naar nieuwe nestlocatie te verleiden;
- Foerageergebied wordt niet of slechts beperkt aangetast, maar bij voorkeur verbeterd door het aanbieden van akkers en ruigte om prooidieren aan te trekken.

Wanneer aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan is het aanbieden van kunstnesten een bewezen effectieve maatregel waardoor geen negatieve effecten plaats vinden voor buizerd. Betreffende maatregel dient wel middels een activiteitenplan getoetst te worden door het bevoegd gezag.

Steenuil

Uit het bureauonderzoek blijkt dat direct ten oosten van het plangebied een territorium van steenuil bekend is welke ook een jaarrond beschermd nest heeft.

Tijdens het veldwerk is eenmalig de aanwezigheid van steenuil vastgesteld waarbij een jagend dier is waargenomen en roepende dieren zijn gehoord.

De kwaliteit van het jachtgebied is door de grootschaligheid van de akkers beperkt.

Bij de voorgenomen werkzaamheden verdwijnt suboptimaal jachtgebied van steenuil. De genoemde soort wordt beschermd onder de 'Vogelrichtlijn'. Dit leidt tot overtreding van verbodsartikel 3.1 van de Wnb. Dit verbodsartikel houdt in dat het verboden is om het leefgebied van vogels te beschadigen of te vernielen.

Voor het aantasten van het jachtgebied van steenuil dient een ontheffing te worden aangevraagd. Daarvoor dient een activiteitenplan te worden opgesteld met daarin; het maatschappelijk belang van de ontwikkeling, gunstige staat van instandhouding en compenserende en mitigerende maatregelen.

Compenserende maatregelen voor steenuil betreft:

- Inrichten van optimaal jachtgebied bestaande uit fruitbomen, knotwilgen en takkenrillen om prooidieren aan te trekken;

Ongewervelden

Uit bureauonderzoek blijkt het voorkomen van teunisbloempijlstaart. Deze soort is beschermd onder de Habitatrichtlijn. Gedurende het aanvullend onderzoek is deze soort niet aangetroffen.

Er is dan ook geen sprake van ontheffingsplicht ten aanzien van teunisbloempijlstaart. Wel kan bij de inrichting worden overwogen om te voorzien in het inzaaien van specifieke waardplanten.

Zorgplicht

Te allen tijde geldt voor alle soortgroepen de algemene zorgplicht. Het is van belang dat iedereen bij de uitvoering van de werkzaamheden zich hiervan bewust is. Geadviseerd wordt om activiteiten die nadelig zijn voor in het wild levende dieren en planten (ongeacht bescherming), in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen te nemen om onnodige schade aan deze soorten te voorkomen. Bij het aantreffen van diersoorten moeten deze de kans worden gegeven om de werkzaamheden te ontvluchten.

5. Literatuurlijst

- Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center. P. 236-264.
- NDFF-database. (2022). <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>. Retrieved: 01-02-2022.
- Prins, L. Quickscan flora en fauna i.h.k.v. de uitbreiding van het bedrijventerrein aan de Venstraat te Uden, rapportnummer P19-102/W1646 Natuur-Wetenschappelijk Centrum
- Poppelaars, S., Van Os, V.; Aanvullend onderzoek vleermuizen, grondgebonden zoogdieren en Buizerd Hoogveld-Zuid te Uden, rapportnummer P19-190/W1860 Natuur-Wetenschappelijk Centrum
- Natura 2000: <https://www.natura2000.nl/gebieden/noord-brabant>
- NNN: <https://noord-brabant.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=aadeed0954ee4cebaa058ed0ae6a4c40>
- **Marters inventariseren met de Struikrover | De Zoogdierverseniging**
- **De Vlinderstichting | Teunisbloempijlstaart**
- Buijs, R.J., Memo Effectiviteit kunstnesten buizerd d.d. 19-9-2022

Bijlage 1. Memo gebruik kunstnesten buizerd

Memo

memonummer	2227-7-001	
datum	19-09-2022	
aan		Idverde Advies B.V.
van		Buijs Eco Consult B.V.
project	Effectiviteit kunstnesten buizerd	
kopie	-	
betreft	Ervaringen en bevindingen	
Bijlagen	-	

1. Inleiding en doel

Alhoewel de buizerd *Buteo buteo* prima in staat is zelf een nieuw nest te maken wordt in de praktijk wel eens een kunstnest aangeboden. Dit is vooral het geval bij het ontbreken van oude kraaiennesten. Idverde Advies heeft Buijs Eco Consult gevraagd naar ervaringen met het toepassen van kunstnesten als mitigerende maatregel voor de buizerd. Buijs Eco Consult heeft enige ervaring met het type kunstnest RK BU 01 ([RK BU 01 Nestmand Buizerd | Vivara Pro](#)) zie figuur 1. Deze memo beschrijft de toepassingen en effectiviteit van door Buijs Eco Consult aangebrachte kunstnesten.

Figuur 1. Nestmand RB BU 01

2. Toepassingen

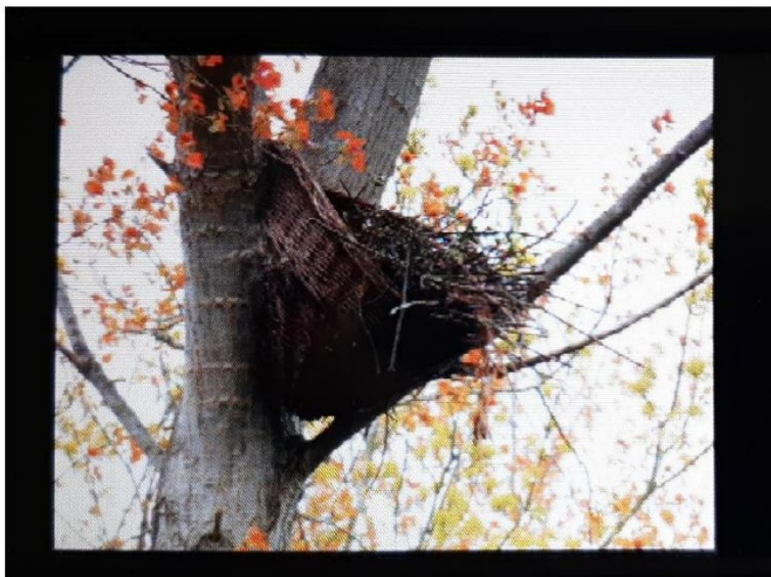
De manden zijn in verschillende casussen ingezet als mitigerende maatregel. In alle gevallen zijn werkzaamheden met ontheffing of gedragscode uitgevoerd of in overleg met het bevoegde gezag (RVO, ODH, Provincie Zeeland en ODBN).

Geuzenbos Oostvoorne

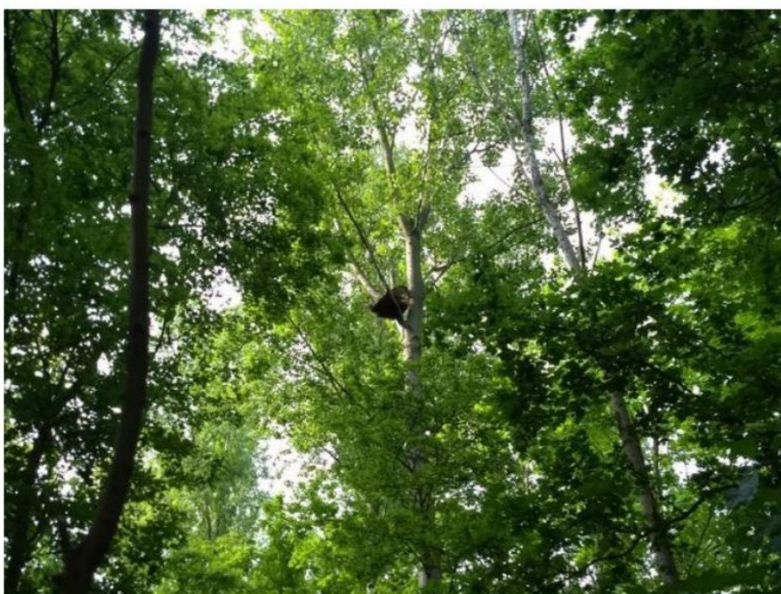
In 2017 zijn 2 manden opgehangen als alternatief voor havik, in 2019, 2020 en 2021 nest bewoond door buizerd. Mand was scheef gewaaid maar buizerd heeft nest zelf horizontaal gebouwd. Takken van populier aangebracht waren als substraat in de mand aangebracht bij plaatsing.

Na plaatsing 2017

Bewoning door buizerd in 2019

Bewoning door buizerd in 2021

Haven- en Industrierrein Moerdijk

In 2018 zijn in totaal 5 manden als mitigatie voor buizerd binnen Gebiedsgerichte Aanpak Natuur. Deze manden nog niet in gebruik omdat bestaande horstbomen nog aanwezig zijn. Takken zijn aangebracht als substraat. Nestmanden op grotere afstand van bezette horstbomen (300 – 2000 meter) <https://fb.watch/8jDAvo-Yjh/>

Vlissingen

In 2018 Vlissingen zijn 2 manden opgehangen als compensatie voor verlies horstboom. Takken en houtsnippers als substraat. Bewoning is niet opgevolgd omdat buizerd zich naar ander bosje heeft verplaatst en zelf nest gebouwd heeft. Nestmanden op grotere afstand van bezette horstbomen (200 – 800 meter).

Blauwesteenweg Westmaas

In 2018 zijn 2 manden opgehangen als compensatie voor verdwijnen van 1 horstboom. In 2019 heeft de buizerd nog gebroed in tweede horstboom. Nadat loods gebouwd is bij tweede horstboom heeft de buizerd in 2021 één van de twee kunstnesten in gebruik genomen. Destijds takken aangebracht als substraat. Nestmanden op korte afstand van bezette horstboom (binnen 100 meter).

Bewoning door buizerd in 2021

Verbreiding A16 Dordrecht

In 2018 zijn 2 manden opgehangen ter vervanging van mogelijke horstboom. Onbekend of nesten later in gebruik zijn genomen. Broedsubstraat takken uit omgeving. Was ook onbekend of mogelijke horstboom wel daadwerkelijk horstboom was. Nestmanden op grotere afstand van potentiële horstboom (200 – 400 meter).

Aanleg 380kV Kapelle

Voor de aanleg van een hoogspanningsmast is in 2020 een horstboom (tijdelijk) ongeschikt gemaakt door aanbrengen skippybal. In voorjaar 2021 is nestbouw en broeden vastgesteld in 1 van de aangebrachte kunstnesten binnen 100 meter van ongeschikt gemaakte nestboom. Als broedsubstraat cacaooppoorten en takken aangebracht. Kunstnest was ook in 2022 in gebruik door buizerdpaar.

Tijdelijk ongeschikt gemaakt nest

Buizerd op kunstnest april 2021

3. Overige ervaringen

Numansdorp

Van de roofvogelwerkgroep Hoeksche Waard (Martin Mollet) blijkt dat Arcadis in 2012 in kader van een project in de Hoeksche Waard 12 kunstnesten hebben opgehangen (type gevlochten puntzak/friteszak model) in een populierenbos dat redelijk jong was. Door aanbrengen nestmanden werd dit beter bruikbaar door buizerd. Naar mening van roofvogelkundige Martin Mollet was dit type nestmand eigenlijk te diep. In 2013 was er aan sommige nesten gebouwd met hier en daar een prooirest maar zijn geen eieren gelegd. In 2014 waren er 3 bezette nesten met eieren waarvan 2 nesten met jongen. Alle nesten zijn twee keer per jaar beklommen. In de jaren erna was er hier en daar nog broedsel en ondertussen zijn alle nesten vervallen of weggezaagd.

Terneuzen

Tijdens een quickscan bij Terneuzen werd door ons in 2020 een nestmand van het type RK BU 01 aangetroffen met een nagenoeg vliegvlugge jonge buizerd erop.

4. Conclusie

Het aanbrengen van kunstnesten (type RK BU 01) is wel degelijk succesvol. De buizerd accepteert door de mens aangebrachte kunstnesten. De effectiviteit van een kunstnest is klaarblijkelijk het hoogst als deze binnen 100 meter van de bestaande nestboom wordt geplaatst. Ook lijkt het erop dat de maatregel het effectiefst is als de bestaande horstboom niet meer bruikbaar of verdwenen is.